

Školitelský posudek na diplomovou práci Bc. Magdalény Machulové

Anaforické užití demonstrativ v odborných textech (kontrastivní analýza)

(Filozofická fakulta JU, České Budějovice 2022, 107 stran)

Tématem diplomové práce Magdalény Machulové je užívání demonstrativ v anaforách v odborných textech.

V teoretické části se autorka věnuje obecné charakteristice demonstrativ v češtině a ve španělštině. Zejména u španělštiny naráží na nutnost zařadit demonstrativa jakožto slovnědruhou kategorii. Autorka za tímto účelem komparuje pojetí různých autorů (NGDLE, Gómez Torrego, Trujillo, Zavadil-Čermák, Alarcos Llorach), které prolíná i s obecnějšími studiemi nahlízejícími na studovanou problematiku více univerzálně (Coseriu, Bühler). Diplomantka postupuje zapáleně, její houževnost představit téma detailně je sympatická. Je však třeba upozornit, že řada prezentovaných koncepcí se myšlenkově prostupuje, což vede k tomu, že některé informace se redundantně opakují a vrství (např. str. 13 – „*determinanty stojí před jmény*“ [...] (Čermák-Zavadil) ... [...]... „*Ve většině případů stojí determinanty před jménem*“ [...] (Álvarez Martínez – upozorňuji, že v seznamu bibliografie citována příjmení autorky v opačném pořadí). Nekoherentně působí i řazení některých kapitol – např. kapitoly 3.2 a 4, a kapitoly 5. Autorka se dále zabývá také otázkami textově lingvistickými – zejména způsoby endoforického odkazování v textu (Cuenca, 2010). V závěru teoretické části autorka je formulováno celkem pět hypotéz, které budou ověřovány v praktickém výzkumu.

Pro účely praktické části se autorce podařilo sestavit vlastní srovnatelný korpus českých a španělských textů z oblasti filozofie. Je škoda, že tento korpus není blíže kvantifikován - např. počtem slov či tokenů. S těmito texty autorka pracovala v korpusovém manažeru SketchEngine, do něhož byly všechny texty importovány, a následně vybrán náhodný vzorek zhruba 100 reprezentativních příkladů. Tuto metodologii hodnotím jako správnou. Diplomantčiny analýzy jsou promyšlené. Nespokojuje se s pouhou kvantifikací výsledků, ale rovněž se pokouší kvalitativně posuzovat důvody, které jsou pro užití jednotlivých anafor rozhodující. Tyto závěry nelze určitě generalizovat, o to se autorka ani nesnaží. Její postřehy však prokazují diplomantčinu schopnost interpretace jazykových dat. Je škoda, že výsledný dojem je pokažen časovou tísní, s níž se diplomatka potýkala v závěrečné fázi diplomního úkolu. V textu tak zůstala některá místa, která vyžadují dodatečné upřesnění - např.:

- Mohla by autorka upřesnit obsah pojmů repetice a reiterace – viz např. str. 37, kde uvažuje o třech typech anaforického odkazování – reiteraci, úplné a částečné repetici, nicméně v kapitole 1 (patrně 9.5.1.) je repetice podtypem reiterace.
- V kapitole 9.6. autorka uvádí, že bude pracovat se dvěma skupinami tzv. konceptuálních anafor. Jde u příkladů anafor s formální podobou *demonstrativum rozvíjející substantivum a*

adjektivum (str. 50, upozorňuji na nesoulad v názvu klíčové kapitoly k této analýze na str. 60 – *konceptuální anafora se substantivem a adjektivem v postcedentu*) opravdu vždy jen o nominální syntagmata determinovaná adjektivem?

Po jazykové stránce je práce na standartní úrovni. Autorka se vyjadřuje stylisticky adekvátně. K práci mám však připomínky týkající řady technických nedostatků, které při závěrečné redakci nebyly podchyceny. Upozorňuji na španělské resumé na str. 70-73, které není zarovnáno do bloku, nesprávný formát odkazů na elektronické vydání Nového encyklopedického slovníku češtiny včetně chybného jména autorky kapitoly o AČV – nikoliv E. Hájíčková, ale E. Hajičová. Problematická podoba citačních odkazů se objevuje i na některých místech v teoretické části – např. str. 11 *NGDLE* – chybí odkaz na stranu, z nichž jsou informace přebírány, není také jasné proč autorka užívá španělskou zkratku pp., eventuálně p. v česky psaných odkazech na zdroje. Nejasný je rovněž jazyk některých citací – citace na str. 12 dole (Coseriu, 1955) je v češtině, ale v seznamu literatury se vyskytuje pouze pramen ve španělštině. Jak je to možné? Stejný dotaz se týká str. 19 – odražený text v dolní části stránky je parafrází? Kapitola 3.2. na str. 14 vychází z pojetí prezentovaného Danešem nebo Štíchou? Štíchův titul chybí v seznamu použitých zdrojů.

Závěr: Závěrem konstatuji, že diplomovou práci **Bc. Magdaleny Machulové** i přes uvedené připomínky doporučuji k obhajobě a předběžně hodnotím ještě jako **velmi dobrou** s tím, že výsledná známka bude stanovena na základě obhajoby.

V Českých Budějovicích, 3. června 2022

PhDr. Jana Pešková, Ph.D.